

GODHEM. Ett bostadssocialt experiment

Under senare delen av 1800-talet expanderade Jönköping stort, 1860 hade staden 7 444 invånare, vid sekelskiftet 1800-1900 var de 23 143. Detta var en konsekvens av de stora industrierna som vuxit upp, de olika tändsticksfabrikerna, Sandwalls Gjuteri (JMW) och Munksjö Pappersbruk. Detta innebar en stor påfrestning på bostadsmarknaden och det kom till ett stort antal lösningar.

De stora industrierna byggde egna arbetarbostäder. Tändsticksbolaget byggde runt Västra Torget, Västra Tändsticksfabriken byggde bostadsområdet Torp vid Åsensvägen, Sandwalls det stora komplexet Lödöse vid Gröna gatan och Munksjö AB tillhandahöll ekonomiska bidrag så att många arbetare kunde bygga sig en bostad vid Sand (Stickelösa) utmed Barnarpsgatan.

Bostadsrättsbostäder var få, Brf Manhem på Myntgatan på Söder är ett exempel. På Östra Storgatan 126 byggdes det s k Bolagshuset, det var 8 personer som gick ihop och byggde ett hus som AB med 8 lägenheter.

Ett mycket speciellt hus kom att uppföras i hörnet Odensgatan. Östra Holmgatan kv. Charaden. (karta bild 1). Det ritades av stadens dåvarande stadsarkitekt August Atterström och fick namnet Godhem. Huset stod färdigt den 1 november 1902 och bakom dess tillblivelse stod ett stort antal ”framstående” personer i staden. Huset byggdes som bolag AB Godhem och den i särklass största aktietecknaren var Jönköpings Stad.

Bild 1 Karta Jönköping 1915.

När ärendet behandlades i fullmäktige talade direktör Hartman, ägare till Krönleins Bryggeri för den goda saken och sade: *”Tjugoåtta arbetarfamiljer skola kunna beredas bostäder. Ett antal rum skola tillhandahållas enkor och ogifta kvinnor. För ungarlar skola sexton möblerade enkelrum samt en samlingsal vara att tillgå”*.

Bild 2. Godhem med Odengatan till vänster

Behovet var stort. Lägenheterna var eftertraktade men den framfördes vissa klagomål på den dåliga tomten då området på den tiden var mycket sankt. Strax efter taklagsfesten utbröt, inte beroende på Godhems byggande, Storstrejken 1902 som blev väldigt omfattande. Godhem var modernt, det fanns rinnande vatten inne, avlopp och gasljus. På gården fanns den brukliga samlingen uthus, dass, tvättstuga och en likbod. Bostadsrättsföreningen Manhem på Väster hade också en likbod, det var en plats där man så att säga på hemmaplan tog hand om avlidna, där förvarades kroppen fram till begravningen.

Huset är idag rivet.

Bild 3. Östra Holmgatan med Godhem långt bort. Längst till höger i bild

Lennart Lindberg